

Beračeva tožba.

Koder hodim, koder blodim,
Tujec sem povsod ljudem,
O prijateljih in znancih
In o domu nič ne vem.

Nikdar zibel mi prijazna
Tekla ni v detinskih dneh,
Kar na svetu revež žijem,
Spavam le na tujih tleh.

Po očetu in po majki
Vprašal mnog bi me zaman,
Jaz se njiju ne spominjam —
Grob ju je zakril preran.

Samcat se podim po svetu,
Stalnega mi kraja ni,
Pot le imenujem svojo,
Ki v prostrani svet drži.

Kje naj drevi spim, ne vem še,
Kam naj jutri grem, ne znam,
A to vem, da zopet jutri
Moram iti dalje sam.

Nihče ljubo me ne vpraša,
Če sem jedel že in pil,
In če prosim, se podá mi
Kak ostanek od jedil.

Večkrat pa so prošnje moje
Ljudstvu v piker le zasmeh,
In tedaj se v stran obrnem,
Da ne zre mi solz v obeh.

Tužno res je žitje moje,
Blagor mu, ki zanj ne vé!
Vendar v njem bi mnog poblašil
Svoje trdo si srcé.

Sreče ni mi tu iskati,
Kjer sem mnogo vžil grenkob,
Sreča mi le tam zasije,
Kjer me tihi vsprejme grob.

Do tedaj pa dalje, dalje,
Z vrečo dalje v tuji svet,
Koder sem do zdaj prosjačil,
Nikdar se ne vrnem spet!

Ciril Vuga.

Listje in cvetje.

Opazujmo naravo!

Ne morem si misliti v resnici olikanega človeka, ki bi ne imel veselja za lepoto, ki se nam tako raznovrstno razodeva v naravi. Saj velik del naše učenosti je ravno v pravem in temeljitem spoznavanju narave. Zato se v vsaki količnjak razviti šoli učijo naravoznanstva in prirodoslovja. Ta veda ima pa še posebno to prednost, da po nji spoznavamo mogočnost, modrost in dobrotljivost Stvarnika in Vladarja vesoljne narave.

Vabim toraj svoje mlade čitatelje, naj se mi blagovoljno pridružijo, da si ogledamo raznovrstne pojave v naravi, ter si tako širimo in utrjujemo ono znanje, ki nam ga podaje šola.

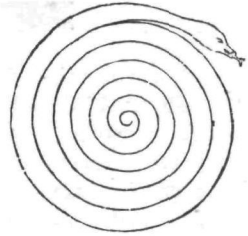
I. Vetrovi.

a) V sobi.

Mladi čitatelj, bržkone si se nasmehnil, ko si prebral naslov: Vetrovi — v sobi! A počakaj, da se dogovoriva, potlej se bodeva tudi prav razumela. Beseda „veter“ nam je splošno ime za premikanje zraka. Najmanjši veter ob neznatnem premikanju zraka se imenuje pihljanje ali sapica; nekoliko močnejši veter je sapa, potlej je navadni veter in najsilnejši se zove vihar ali vihra.

Če torej tudi ne govorimo o viharju v sobi, o vetru pa že smemo katero reči; saj po tem vetru (sapici), ki se javi v sobi, moremo šele prav spoznavati one vetrove, ki delujejo v naravi. Za naše opazovanje je pa najprimernejši čas sedaj po zimi. Zjutraj, ko je še mraz, je v zaprti sobi čisto miren zrak, ni kar nič vetra. Ako izpustimo jako lahko peresce ali kako drugo lahko reč z višave, pada čisto mirno naravnost proti tlem. Ko pa se dobro zakuri, razgreje se najprej zrak pri peči, njegovi delčki se začno razmikati, kakor se na primer otroci poprej skupaj tiščijo, ko jim je mraz, potlej pa se razmikajo, ko jim prihaja vroče. Na jednako velikem prostoru je toraj gorkega zraka veliko manj nego mrzlega; zato je gorki lažji in se začne vzdigovati ob peči kvišku, na njegovo mesto pa se pomika še drugi mrzli zrak proti peči, pa tudi ta se umakne na kvišku, ko se pogreje. Tako nastane po sobi neko gibanje zraka, ki je tem silnejše, čim večji je razloček mej sobnim mrazom in vročino razgrete peči.

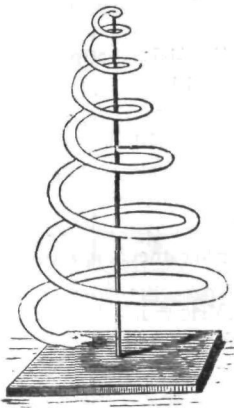
Ako sedaj izpustiš ob vroči peči ono lahko peresce, vzdigne se urno proti stropu in potlej se pomika ob stropu proti oknu, kjer je še hladno, tam gre ob hladni steni do tal in ob tleh se začne pomikati proti gorki peči. To znači, da pri vroči peči nastane veter, ki gre proti stropu, in ob stropu proti oknu; tam se obrne navzdol in zopet proti peči: zgoraj gre gorka sapa proti oknu, zdolaj pa mrzla proti peči. Ker pa peč izžariva vročino, kakor solnce, na vse strani, se ne vrši tako gibanje zraka kar na jednom samem prostorčku, marveč večstransko. Odtod se tudi razlaga, kar je obče znano, da se v sobi najprej ogrejejo zgornji prostori, potlej šele ob tleh.

1.

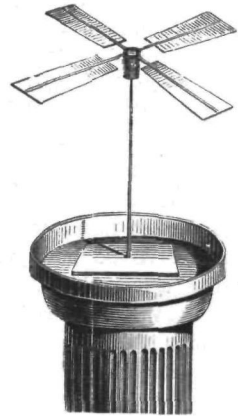
potlej šele ob tleh.

Kakor v naravi močni vetrovi gonijo mline in ladije, jednako si tudi lahko napravimo marsikaj, kar gonijo sobni vetrovi. Izreži si iz trdega popirja dolgo kačo, kakor jo kaže slika št. 1, obesi jo za rep na dolgo ostro iglo pritrjeno na deščici in postavi na rob pri peči. Kmalu se bo začela vrteti in zvijsati, in sicer tem hitrejšje, čim bolj se razbela peč. (Št. 2.)

2.

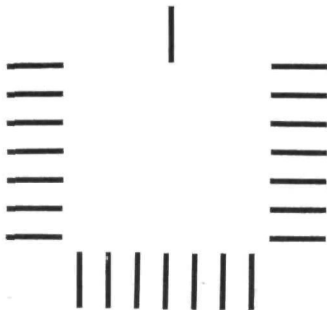
Mesto kače si napraviš tudi lahko mlin na sapo. Na košček polute (zamaška) zatrdi na pošev štiri veternice iz trdega popirja in postavi kakor poprej ne ostro iglo, da se more prosto vrteti. (Št. 3.) Na jednak način si lahko izrežeš še drugih znamenitih rečij, n. pr. metuljev, ptičkov, možičkov i. t. d., ki se bodo slično premikali.

3.

(Dalje prih.)

Zabavna naloga.

V krčmi je sedelo 21 vojakov pri treh mizah, po sedem pri vsaki mizi; krčmar pa je sedel pri četrti mizi posebej. Dogovorijo se, da bode račun plačal tisti, kateri še ostane, ako polagoma odide vsaki sedmi; šteti je treba na ono stran, kakor se pomika kazalo pri uri; pa tudi krčmar se mora vselej šteti. Začne se štetje; vsaki sedmi zapusti krčmo, — slednjič ostane ogoljufani krčmar sam! Kje so pričeli šteti?

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

